

Dinko Tusun, prof., Tehnički centar
za drvo, Zagreb

Četiri desetljeća izdavanja časopisa „Drvna industrija” 1950—1990.

FOUR DECADES OF PUBLISHING OF THE REVIEW
»DRVNA INDUSTRIJA« 1950—1990

Prispjelo: 18. lipnja 1990.
Prihvaćeno: 25. lipnja 1990.

Stručni rad
UDK 630*945

Sažetak

1950. godine pokrenut je u Hrvatskoj stručno-znanstveni časopis »Drvna industrija«, da bi se održavao kontinuitet između znanosti i prakse, novih dostignuća i njihove primjene. Časopis obrađuje sva pitanja zanimljiva za drvenu industriju, od eksploatacije šuma, preko mehaničke i kemijske prerade drva, tehnologije proizvodnje furnira i ploča, pa do tehnologije proizvodnje namještaja, građevne stolarije i ostalih finalnih drvnih proizvoda, uključujući trgovinu drvnim proizvodima. Daje se pregled uređivanja časopisa i urednika tijekom 40 godina, za koje je vrijeme uredništvo časopisa stalno poboljšavalo njegovu kvalitetu, proširivalo krug suradnika, povećavalo broj informacija i nastojalo što bolje odgovoriti potrebama drvne industrije. U 40 godina na 11916 stranica objavljene su 2053 informacije.

Uredništvo je tijekom godina uspjelo riješiti pitanje financiranja časopisa, najviše zahvaljujući objavljivanju, osim kvalitetnih znanstvenih i stručnih radova, zanimljivih tehničkih informacija i propagandnih poruka domaćih i stranih poduzeća.

Ključne riječi: stručno-znanstveni časopis — uređivanje časopisa — tematika časopisa — struktura objavljenih članaka.

Summary

The publication of the technical and scientific journal »Drvna industrija« started in Croatia in 1950 with the purpose to maintain the continuity between science and practice, between new achievements and its application. The journal deals with all the issues that may be interesting for the wood industry, starting from logging then through mechanical and chemical wood processing and production technology of veneers and boards to the technology of furniture, joinery and other finished wood products including also the trade of wood products. A survey of editorial conception and editors during the last 40 years has been presented. All the time the editorial staff has been improving the quality of the journal enlarging the circle of collaborators, increasing the number of information and trying to meet the needs of wood industry in the best possible way. During 40 years 2053 information have been published on 11916 pages.

During the years the editorial staff succeeded to solve the question of financing of the journal mostly thanks to the publishing of high level scientific and professional works, interesting technical information and advertisements of Yugoslav and foreign companies.

Key words: technical-and-scientific journal — journal editing — journal subject matters — structure of published papers (V.K.)

Već pri osnivanju Instituta za drvo (1949) mislilo se o potrebi objavljivanja radova članova Instituta i stručnjaka izvan Instituta. Prevladavalo je mišljenje da treba pokrenuti stručni časopis, preko kojeg bi se održavao kontakt znanosti i prakse, novih dostignuća i njihove primjene. Trebalo je, osim aktiviranja suradnika, prethodno riješiti i mnoge tehničke probleme, počevši od osiguranja papira do odgovarajuće tiskare, a to u teškim poratnim godinama nije bilo jednostavno.

Zauzimanjem ondašnjeg ministra drvne industrije Ivice Gretića, konačno je sve bilo riješeno, i novi časopis »Drvna industrija« izišao je

krajem 1950. godine iz tiskare kao časopis za pitanja eksploatacije šuma, mehaničke i kemijske prerade drva, trgovine drvom i finalnim drvnim proizvodima. [5]

Prvim glavnim urednikom časopisa postaje dipl. ing. Stjepan Frančišković, tehničkim urednikom Andrija Ilić, a u Urednički odbor ulaze ing. Mujdrica, ing. Krašovec, ing. Franjo Štajduhar, Oto Šilinger, S. Čar, Z. Terković i A. Ilić. Ing. Frančišković uspješno vodi list do 1964. godine. U 1965. godini glavnim urednikom postaje prof. dr. Ivo Horvat, zatim nominalno ing. Branko Matic, a urednik je ing. Vladimir Rajković od 1965—1967, a od 1967. do 1971. mr.

Ivo Šalovac, prof. 1967. god. glavnim urednikom postaje dipl. ing. F. Štajduhar, koji tu dužnost vrši do početka 1974.

Po ukidanju Ministarstva i poslije Generalne direkcije drvne industrije, cijelo financiranje lista, osim nešto prihoda od pretplate i oglasa, pada na teret Instituta za drvo. Da to ne bude preveliko financijsko opterećenje za Institut, urednički odbor i novi glavni urednik ing. Štajduhar (1967), koji je tada bio i direktor Instituta, pokušali su pronaći rješenje s novim suizdavačima, tj. Šumarskim fakultetom, Poslovnim udruženjem proizvođača drvne industrije i »Exportdrvom« Zagreb. Suradnja se poboljšala, ali je glavni financijski teret i dalje snosio Institut, osim dijela sredstava koje je davalo »Exportdrvom« kao naknada za objavljivanje svog Informativnog biltena u sklopu časopisa i dotacije Savjeta za znanstveni rad SR Hrvatske, poslije SIZ-a za znanstveni rad SR Hrvatske, koji je sufinanciranjem časopisa omogućio da se lakše prebrode financijske teškoće u izdavanju časopisa u ono doba pa sve do danas.

Također je za financiranje časopisa bila važna suradnja s poduzećima u objavljivanju oglasa u časopisu, s čime je prvo počelo »Exportdrvo«, zatim CHROMOS, BRATSTVO i KARBON iz Zagreba, SOP KRŠKO i mnogi drugi, s kojima je uspostavljena dugogodišnja suradnja. Ujedno je uspostavljena suradnja i sa stranim tvrtkama, koja često traje čitav niz godina. To su: njemačke tvrtke »Heesemann« i »Reichenbacher« i druge iz Grupe SPOERRI, njemačke tvrtke »Dimter«, »Rückle«, »Weinig« i Kölnski sajam, tvrtka SCM iz Italije i mnoge druge.

Časopis se već desetljećima tiska u Tiskari »A. G. Matoš« u Samoboru, s kojom nas povezuje dugotrajna veoma dobra suradnja.

Novim dogovorom suizdavača 1974. godine listom upravlja Izdavački savjet, sastavljen od predstavnika izdavača i suizdavača, a Urednički odbor se proširuje, što automatski proširuje krug suradnika i recenzenata časopisa i doprinosi boljoj kvaliteti časopisa. Od 1974. godine do danas glavni urednik je prof. dr. Stanislav Bađun, dipl. ing., urednik je Dinko Tusun, prof., a tehnički urednik Andrija Ilić, koji je na toj funkciji već 40 godina. Danas su članovi Izdavačkog savjeta: prof. dr. Bađun, prof. dr. Marijan Brežnjak, dipl. ing. — predstavnik Šumarskog fakulteta, mr. Mirko Gornik, dipl. ing. (predsjednik), direktor Tehničkog centra za drvo, mr. Marenka Radoš, dipl. oec. — za Poslovnu zajednicu za proizvodnju i promet drvom, drvnim proizvodima i papirom »Exportdrvo« Zagreb i dr. mr. Božo Santini, dipl. iur. — za poduzeće »Exportdrvo« Zagreb. Članovi Uredničkog odbora su: prof. dr. Bađun, prof. dr. Stevan Bojanin, dipl. ing., prof. dr. Marijan Brežnjak, dipl. ing., doc. dr. Zvonimir Ettinger, dipl. ing., Andrija Ilić, prof. dr. mr. Boris Ljuljka, dipl. ing., prof. dr. Božidar Petrić, dipl. ing., mr.

Stjepan Petrović, dipl. ing., prof. dr. Rudolf Sabadi, dipl. ing. i dipl. oec., prof. dr. Stanislav Sever, dipl. ing. i Dinko Tusun, prof.

Dr. Stjepan Frančišković, dipl. ing., našao se prije 40 godina pred velikim poteškoćama kad je pokrenuto izdavanje časopisa. Izdavanje stručnog glasila nije naišlo na pomoć i razumijevanje operative. Bilo je tada dobrih stručnjaka za preradu drva, ali teško se od njih mogla dobiti suradnja za časopis. Visoko kvalificirani stručnjaci iz redova fakultetskih nastavnika bili su malobrojni, a bili su i zauzeti stjecanjem znanstvene afirmacije. U njihovu studiju radilo se u prvom redu o ustanovljivanju znanstvene »istine«, a tek u drugom redu o njezinoj primjeni na industrijsku praksu. [4] Zato se dr. Frančišković morao osloniti na suradnike Instituta, Generalne direkcije drvne industrije NR Hrvatske i poduzeća »Exportdrvo«.

U to vrijeme jednom se prilikom dr. Frančišković žalio akademiku prof. A. Ugrenoviću na rizik koje je preuzeo na sebe s uređivanjem lista. Prof. Ugrenović mu je odgovorio: »Ne može biti drugačije. U šumarstvu ponekad vlada režim teGLEće stoke: konja koji najbolje vozi najviše se tuče.«

To se stanje s vremenom nešto popravilo. Suradnja se donekle uhodala, zahvaljujući velikom broju vrijednih suradnika, ali je još ing. Štajduhar, kao glavni urednik, imao teškoća da ispuni časopis člancima, pa je često radi toga morao sam posegnuti za perom.

Od 1974. godine, požrtvovnošću Uredničkog odbora i posebno glavnog urednika prof. Bađuna, gotovo uvijek ima na raspolaganju dovoljno članaka. Svi se članci recenziraju, čime se poboljšava njihova kvaliteta. Glavni urednik s Uredničkim odborom nastoji da članci u sažetom obliku budu sadržajno što bogatiji, čime se povećava broj članaka, uz isti broj stranica.

Osim članova Uredništva i Uredničkog odbora u stvaranju časopisa sudjeluju deseci, pa i stotine suradnika, koji u nj ulažu svoje znanje, trud i dragocjeno vrijeme. Spomenimo samo neke autore koji su godinama ustrajno ispunjavali stranice časopisa kvalitetnom suradnjom: dipl. ing. Franjo Štajduhar, koji je do kraja života redovito surađivao u časopisu, Andrija Ilić, koji već 40 godina neprekidno piše gotovo u svakom broju časopisa, slično vrijedi i za ing. Milana Rašića, zatim za većinu članova Uredničkog odbora, koji redovito pišu kvalitetne priloge za časopis. Tu su i ostali profesori sa Šumarskog fakulteta u Zagrebu, npr. prof. Stjepan Tkalec, zatim suradnici Instituta za drvo, stručnjaci iz drvne industrije, suradnici iz Poslovne zajednice, poduzeća »Exportdrvo« i dr.

Listajući stare brojeve časopisa »Drvna industrija«, osobito one u kojima se glavni urednici osvrću na prijedena razdoblja, naići ćemo na zanimljive tvrdnje. Tako dipl. ing. F. Štajduhar ka-

že 1974. da je Institut za drvo, »najviše zahvaljujući svom glasilu 'Drvna industrija', uspio održati kontakt između nauke i prakse. S time je uveliko pomogao cijeloj grani drvne privrede, dajući na znanje i korišćenje sva domaća i inozemna dostignuća. Tako je i drvna industrija uspijevala održati korak s napretkom u svijetu i pravovremeno se orijentirala na nove postupke, na nove proizvode i njihovu primjenu u složenom životu modernog čovjeka«.

I prof. Bađun piše 1975: »Članci koji su u proteklom periodu štampani u časopisu 'Drvna industrija' po svom sadržaju i namjeni, imali su karakter prethodništva, iniciranja, odražavanja i praćenja zbivanja u razvoju naše drvne industrije...«. Tako se prvi članak o ivericama pojavio 1951. godine, a prva tvornica iverica 1958. godine; ...prvi radovi o namjenskoj proizvodnji elementa 1963. godine, a dvofazna prerada u našim pogonima 1968. ...« [1]

Važnost časopisa »Drvna industrija« za razvoj hrvatske i jugoslavenske drvne industrije istaknuli su i mnogi sudionici ankete, objavljene u br. 11—12/1979. našeg časopisa. Glavni urednik u istom broju ističe da je časopis nastojao »informirati stručnu javnost o važnim rezultatima i zbivanjima u proteklom razdoblju. Među tim člancima bilo je i onih čiji su rezultati bili u kategoriji izuma« (Setnička, F., Štambuk, M.). [2]

Iz pregledne tablice I. vidi se da je povećan broj informacija u razdoblju od 1975. do 1989. tiskanih u jednoj godini, i još važnije, povećan je broj autora. To je vrlo važan podatak »ne samo za časopis 'Drvna industrija' kao stručno glasilo nego još više za drvnotehnološku struku. Jednostavno rečeno, stvara se stručni kadar, koji je, uz obavljanje poslova na radnom mjestu, u mogućnosti da svoje znanje i iskustvo, stručno

prezentira i za korist drugih. Nedvojbeno je da je i ovo stručno glasilo, također, takvom stanju dalo svoj doprinos. ... Iz tablice II. uočljivo je, nadalje, da je povećan interes autora iz drugih republika i pokrajina, kao i inozemstva da svoje radove tiskaju u ovom časopisu. To samo za sebe dovoljno govori i, ako ništa drugo, onda može poslužiti kao element vrednovanja časopisa.« [3]

Znatan postotak tih članaka predstavljaju znanstveni radovi, i časopis »Drvna industrija« nesumnjivo se afirmirao objavljujući vrijedne znanstvenoistraživačke radove s područja drvne tehnologije i srodnih područja. To je povezano i s porastom broja autora iz znanstvenih ustanova, vidljivog u tablici II. To vrijedi i za znanstvene ustanove u Hrvatskoj, ali i u ostalim republikama. Pritom nas ipak može zabrinuti stagnacija ili opadanje broja autora iz poduzeća u Hrvatskoj, koji je u petogodišnjem razdoblju 1975—79. iznosio 41, zatim se povećao na 65, da bi se opet vratio na 42. Rezultati raščlambe članaka u zadnjih pet godina po kriteriju povezanosti s praksom (tablica III.) pokazuje da opada broj sasvim teoretskih radova, raste broj radova u kojima se vidi povezanost s praksom. U porastu je broj članaka s praktičnom primjenom, ali ipak opada broj radova u kojima se iznose praktična inozemna iskustva.

Sudeći po ovim podacima, stvari se kreću u pozitivnom smjeru, ali se čini da još uvijek stoji primjedba dipl. ing. Ljube Butorca, direktora DIK-a »Milan Mataija« u anketi 1979. godine: »Premda je časopis i do sada bio otvoren svim strukturama drvarskih stručnjaka i u osnovi odigrao svoju ulogu, smatram ipak da bi ubuduće trebalo naći načina da se na njegovim stranicama još više pojave stručnjaci iz operative s problematikom karakterističnom za ove naše doma-

PREGLED REZULTATA PUBLICISTICKE DJELATNOSTI »DRVNE INDUSTRIJE« U 40 GODINA

Tablica I.

Drvna industrija	R a z d o b l j e					Ukupno 1950—89
	1950—69	1970—74	1975—79	1980—84	1985—89	
brojeva	115	31	32	32	30	240
stranica	5753	1347	1689	1629	1498	11916
autora	176	40	99	143	151	—
informacija	528	287	419	401	418	2053

STRUKTURA AUTORA PO MJESTU ZAPOSLENJA

Tablica II.

Razdoblje	A u t o r i					Ukupno
	SRH		R/P		Inozemni	
	ZU	PO	ZU	PO		
1975—79	31	41	7	8	12	99
1980—84	43	65	12	6	17	143
1985—89	62	42	14	14	19	151

ZU — autori iz znanstvenih ustanova
 PO — autori iz poduzeća
 R/P — republike i pokrajine [3]

KARAKTER ČLANAKA PO KRITERIJU POVEZANOSTI S PRAKSOM

Tablica III.

Godine	Brojevi	Stranice	Informacija	TE	T/P	IPR	PR	Ukupno
1985.	6	316	89	27	15	32	15	89
1986.	6	308	84	30	21	23	10	84
1987.	6	290	75	27	18	16	14	75
1988.	6	302	85	16	13	20	26	85
1989.	6	282	85	14	28	14	29	85

TE = teoretski radovi — ne vidi se povezanost praksom
 T/P = teoretsko-praktični — vidi se povezanost s praksom
 IPR = inozemna iskustva povezana s praksom
 PR = članci s praktičnom primjenom

će paralele. Istina, zbog kojekakvih razloga, najčešće zbog pomanjkanja vremena, a možda i stanovitih kompleksa kada je u pitanju pisanje — stručnjaci iz prakse često nisu skloni da podatke i stručna saznanja kojima raspolažu adekvatno obrade i publiciraju u ovom časopisu. To je svakako šteta, pa bi stoga uredništvo časopisa trebalo naći put do njih kroz kojekakve vidove intervjuja ili slično«. [6]

To potvrđuju slične kritike koje nam dolaze u zadnje vrijeme. U tom pogledu još uvijek nismo do kraja riješili problem koji se postavljao već pred prvog glavnog urednika dr. Frančiškovića. Što se tiče suradnje nastavnika i znanstvenika s fakulteta, i tu se opaža napredak. Oni se ipak i u znanstvenim radovima postepeno okreću praktičnim problemima, iako još ima dosta naglašenog teoretskog pristupa.

Kako se vidi, potrebni su novi naponi da bi časopis »Drvna industrija« bio onakav kakav je potreban drvnoj industriji. Zato će biti potrebno kadrovski obnoviti Uredništvo i Urednički odbor, ponovno aktivirati prošireni Urednički odbor, razgovarati s predstavnicima drvne industrije o tome kakav časopis trebamo, što možemo zajednički učiniti da se to ostvari. Časopis »Drvna industrija« nije samo časopis Tehničkog centra za drvo — Instituta za drvo, niti časopis suizdavača »Drvene industrije«, nego časopis cijele

naše drvne industrije. U tom smislu očekujemo suradnju, poticaje i pomoć.

LITERATURA

- [1] Bađun, S.: Osvrt na 25 godina izlaženja časopisa »Drvna industrija«. Drvna ind. 26 (1975): 1—2, str. 3—5.
- [2] Bađun, S. i Tusun, D.: Tri desetljeća izdavanja časopisa »Drvna industrija« 1949—1979. Drvna ind. 30 (1979): 11—12, str. 340—343.
- [3] Bađun, S.: U povodu 35. obljetnice izlaženja časopisa »Drvna industrija«. Drvna ind. 36 (1985): 1—2, str. 3—5.
- [4] Frančišković, S.: Na kraju drugog decenija »Drvene industrije«. Drvna ind. 20 (1969): 7—8, str. 113—115.
- [5] Stajduhar, F.: Izdavanje časopisa »Drvna industrija« i ostale publicističke djelatnosti Instituta. Drvna ind. 25 (1974): 11—12, str. 325—327.
- [6] Tusun, D.: Uz 40. obljetnicu izlaženja časopisa »Drvna industrija«. Drvna ind. 40 (1989), 11—12, str. 229—230.

ISPRAVAK

U br. 5—6/1990. časopisa »Drvna industrija«, str. 113, u članku D. Jelačića: »Interkatedarsko savjetovanje organizatora i ekonomista u drvnoj industriji« potkrala se tiskarska pogreška, tako da su u 3. odlomku članka izostavljeni fakulteti iz Skopja, Beograda i Ljubljane. Cijela rečenica treba da glasi:

»Drugog dana održano je interkatedarsko savjetovanje na kojem su organizatori i ekonomisti u drvnoj industriji sa šumarskih fakulteta iz Skopja, Beograda, Ljubljane, Zagreba, Sofije i Zvolena razmijenili iskustva o nastavnim planovima i programima na evropskim fakultetima.« Ispričavamo se autoru i čitateljima.

UREDNIŠTVO